

Retouradres: Postbus 9100, 2300 PC Leiden

Aan: leden van de gemeenteraad van de gemeente  
Leiden

Gemeente Leiden  
Bezoekadres Stadhuis  
Stadhuisplein 1  
Postadres Postbus 9100  
2300 PC Leiden  
Telefoon 14071  
E-mail  
Website [www.leiden.nl/gemeente](http://www.leiden.nl/gemeente)

Datum 9 december 2021

Ons kenmerk Z/21/3323606

Onderwerp Circulair Sloopbeleid projecten gemeente Leiden

Contactpersoon Marijn Sauer  
Daniëlle Smeets  
Doorkiesnummer 06-36 41 49 08  
06-11 08 85 96

Geachte leden van de raad,

In 2020 is de Strategie Circulaire Economie 2020-2023 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma 2020-2021 vastgesteld door uw raad. Hierin wordt beschreven dat de transitie naar een circulaire economie een zeer grote maatschappelijke verandering met grote impact op bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners van de stad met zich meebrengt. In 2050 moet Nederland geheel circulair zijn: er worden dan geen grondstoffen meer verspild maar materialen worden maximaal hergebruikt. Om dat te bereiken moet er een economisch systeem ontstaan dat deze uitgangspunten in praktijk brengt. Gemeente Leiden heeft daarnaast in 2020 het Betonakkoord ondertekend, wat betekent dat wanneer we beton aanbesteden in bouwprojecten, dit op een duurzamere en meer circulaire manier gebeurt. In 2021 is er in de organisatie een groot project uitgevoerd dat handelt over de 'circulaire openbare ruimte in Leiden' (project COR), waarin routekaarten voor de verschillende beheerdomeinen zijn opgesteld. Met als doel om te komen tot een volledig circulaire openbare ruimte.

De gemeente Leiden speelt niet alleen als regisserende en faciliterende overheid, maar ook als aanbestedende en uitvoerende organisatie een belangrijke rol in de transitie naar een circulaire economie. De vele bouwprojecten die we als organisatie in de markt zetten, kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de circulaire (bouw)economie. Dat is de reden dat er een start is gemaakt met het opstellen van intern beleid op het onderwerp 'circulair slopen'.

Van bouwprojecten (zowel utiliteitsbouw als grond-, weg- en waterbouw) maken namelijk meestal ook slooppjecten een onderdeel uit. Daarom is het wenselijk om als gemeentelijke organisatie beleid te vormen en uit te voeren op het thema 'circulair slopen' en dit van toepassing te verklaren op onze eigen gemeentelijke projecten. Dit is onderdeel van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI); de gemeente Leiden wil door duurzaam in te kopen zelf het goede voorbeeld geven en de markt stimuleren om met duurzame en innovatieve oplossingen te komen. Duurzaam inkopen is een krachtig instrument waarmee de ambities van de duurzaamheidsthema's kunnen worden verwezenlijkt.

### **Doelstelling van het beleid 'Circulair Slopen'**

Circulair slopen is het zodanig slopen, ontmantelen, demonteren, amoveren, oogsten, remonteren, deconstrueren en ruimte maken, dat de grondstoffen, materialen en componenten die vrijkomen weer in andere (bouw)projecten hoogwaardig worden hergebruikt. Ofwel dat ze kwalitatief worden gerecycled tot hoogwaardige secundaire grondstoffen door sorteer- en recyclingbedrijven. Circulair slopen is een essentiële schakel in de circulaire (bouw)economie.

Door sommigen wordt de Nederlandse bouwsector al als circulair gezien. Materiaalrecycling wordt namelijk al op grote schaal toegepast in de bouw- en sloopsector (zo'n 95% van het totaalvolume). Maar dit houdt voornamelijk het "downcyclen" van materialen in, waarbij de gerecycleerde grondstof niet meer de zuiverheid van de oorspronkelijke grondstof heeft en daarmee veel waarde verliest.

Door meer circulair te slopen worden componenten, producten en materialen zo hoogwaardig mogelijk geherintroduceerd in de bouwketen en daarmee sluiten we kringlopen. Dit levert vele (milieu)voordelen op, zoals:

- Dat het een relatief eenvoudige maatregel is met een grote impact;
- Dat we onze vraag naar duurzamere materialen en producten beter kunnen afstemmen met wat vrijkomt;
- Dat we inspelen op de markt, want de Leidse regio kent al veel circulaire sloopbedrijven;
- Dat we innovatie en werkgelegenheid stimuleren, door het inzetten van nieuwe businessmodellen;
- Dat we overlast van sloopwerkzaamheden beperken (geluid, trillingen en stof);
- Dat we reductie in materiaalschaarste bewerkstelligen;
- Dat we minder afval genereren;
- Dat we een CO<sub>2</sub>-besparing over de hele project/gebouwcyclus behalen, voornamelijk door het verlagen van de vraag naar nieuwe grondstoffen en door het mogelijk maken van duurzamer (elektrisch) materieel gebruik in transport en op de bouwplaats.

*Om aan de Leidse woningbouwopgave te kunnen voldoen, wordt er ook veel gesloopt in de stad. Als we al deze sloopprojecten - zo'n 530.000 m<sup>2</sup> - circulair zouden slopen en deze vrijkomende materialen herintroduceren in de stad, zouden we meer dan **330 miljoen kg aan CO<sub>2</sub>(eq.)** kunnen besparen. Dit is een besparing van **49.8%** in vergelijking met conventioneel slopen.*

### **Beleid in ontwikkeling**

Tot op heden heeft de gemeente Leiden in bouwprojecten vooral sloop op een conventionele manier toegepast. Circulair slopen vraagt een andere manier van werken en betekent daarom ook soms nog pionieren, ontdekken en leren. Dit geldt natuurlijk ook nog voor het thema zelf; door ontwikkelingen en innovatie is het mogelijk dat we in de toekomst het beleid aanpassen naar de laatste inzichten. Het beleid voor circulair slopen is ook gevormd vanuit dat perspectief; we gaan samen ervaren of en hoe het werkt, en periodiek intern evalueren op inhoud, proces en behaalde resultaten. De geleerde lessen hieruit vormen de basis voor continue verbetering.

Dit circulaire sloopbeleid is inhoudelijk gebaseerd op de informatie die is verstrekt door sloopcirculair.nl, een initiatief van BouwCirculair. De inhoud hiervan is aangepast om dit zo passend mogelijk te maken voor de Leidse situatie. Beleid in ontwikkeling dus!

Voor zover bekend is de gemeente Leiden de eerste gemeente in Nederland die beleid op circulair slopen voor eigen projecten heeft geformuleerd en gaat toepassen in de praktijk. Een mooie primeur dus, waar we trots op mogen zijn!

### **Starten vanuit een goede basis**

Conventioneel slopen omvat tot op heden het gros van de sloopprojecten in onze gemeente. Er is echter ook al een aantal goede voorbeelden van circulair slopen te noemen. We hebben dit namelijk op kleine schaal al toegepast bij het sloopproject Motorhuis, het bouwrijp maken van het Rijnsburgerblok K3/ K4 in het Stationsgebied en de sloop van de Teldersschool op de Telderskade. Dat betekent dat we starten vanuit een goede basis; we hebben reeds geëxperimenteerd en geoefend en zijn daarom nu in staat om op te schalen.

### **Aan de slag**

Om onze duurzaamheidsdoelstellingen te halen, is circulair handelen essentieel. De noodzaak om anders, beter en verantwoord om te gaan met de grondstoffen op onze aarde is inmiddels aardig doorgedrongen. Als gemeente Leiden pakken we onze verantwoordelijkheid daarin en starten per 1 januari 2022 met circulair slopen binnen onze eigen projecten. Als eerste stap geheel in lijn met de doelstelling om per 2023 onze sloop- en bouwprojecten volledig circulair aan te besteden. Hiermee willen we ook aan de stad laten zien dat we de transitie serieus nemen, ons steentje bijdragen en proberen we een inspiratiebron te zijn. Daarnaast gaan we naar aanleiding van het verzamelamendement (RV21.0106), zoals vastgesteld tijdens de raadsvergadering van 11 november j.l., aan de slag met de ontwikkeling van sturende instrumenten voor derden op het gebied van circulair bouwen. Daarmee gaan we een volgende belangrijke stap zetten in het circulair maken van onze stad!

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Leiden,  
de Secretaris, de Burgemeester,